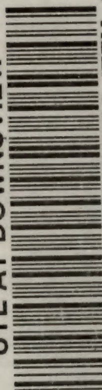
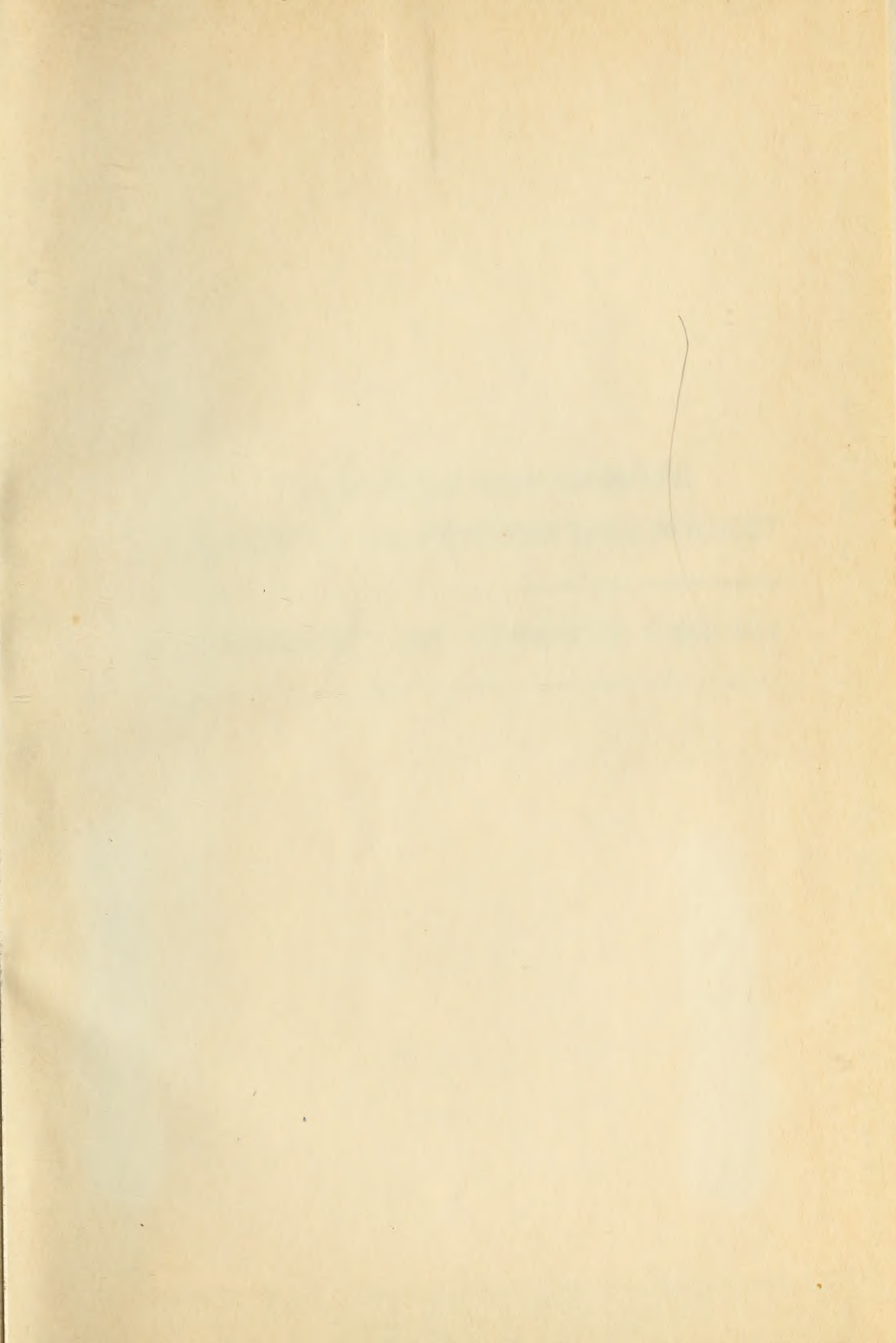
MAKES-I
HAKKAT

Cidāl, yāḫūd, Maʿkes-i ḥaḳīḳat

جدال

یاخود

معکس حقیقت

محرری :

اسماعیل حقی

قاهره‌ده طبع اولنمشدر

۱۹۰۸

احمد رضابك ! زراداره كزده نشر اولونان مشورت غزته‌سنك في ۱ تشرين اول سنه ۱۹۰۷ و ۱۹۲ نومرولی نسخه‌سنده حقمده ایکنجی دفعه اوله‌رق روا کوردیککز تحقیر وتجاوزی کوردم اوچ بچق آیدنبری ایرانده، قفقاسیه‌ده سیاحتده بولندیغمدن غزته‌نك بو نسخه‌سی تاریخ انتشارندن قرق بش کون صوکره منظورم اولدی. بناءً علیه اقتضا ایدن جوابی بو کونه‌قدر تأخیر ضروری ایدی.

مسئله‌یی قارئینك لایقیله ادراك واحاطه ایده بیلملری و آکا کوره بر حکم وجدانی ویرملری ایچون ایضاحات آتیه‌ده بولنمق ایجاب ایدیور: مشورتك ۱۸٦ نومرولی نسخه‌سنده سلطانزاده صباح الدین بکه — موقع بلند اجتماعیسندن صرف نظر — سزی علمیله، عرفانیله بر چوق خصائل فاضله سیله دائما کولکه‌ده براقان، میدان جهاد وحریتده‌کی مقالات دقیقه وعالمانه‌سیله ناقابل زوال نظر حقد وعداوتکزی جلب ایدن — صباح الدین بکه بوندن آلتی سنه مقدم پارسده، زیر ریاستنده انعقاد ایدن قونغره مناسبتیله وسائقهٔ کین وغرضله هجوم وتعرض ایتدیککز صره‌ده طرفدار لرندن بر خیلیسنی (عادی سرسری وناقابل صلاح شارلاتان) دیه

توصیف ایتمشدیکز . اللی کشیدن مرکب اوقونغره ده سزکله برابر بنده موجود اولدیغم ورای خفی ایله قومیته اعضالغنه انتخاب اولنمق صورتیله میرمشارالیه طرفدارلرندن بولندیغم ایچون سزه فرانسزجه مکتوب آنی بی کوندرمشیدم .

مشورت غزته سی صاحبی احمد رضا بك افندی یه

مدیربك افندی! مشورت غزته سنك ١٢ شباط سنه ١٩٠٧ تاریخلی نسخه سنده مندرج اولوب — ندامت — سرلوحه سی آلتنده نشر اولونان و بوندن بش سنه مقدم پارسده صباح الدین بك افندینك زیر ریاستنده منعقد اولان احرار عثمانیه دن متشکل قونغره یه دائر اولان مقاله نك برفقره سنده صباح الدین بك طرفدارلرندن برچوغنك (عادی سرسری و ناقابل صلاح شارلاتان) تعبیراتیله توصیف اولندیغی منظور عاجزی اولدی . بوقونغره ده بنده اثبات وجود ایتمش وبالطبع صباح الدین بك طرفدارلرندن بولنمش اولدیغمدن افکار قارئینی تنویر وارشاد ایچون لطفاً فقرهٔ مزبوره نك توضیح وتوسیعنه همت بیورملرینی رجا ایدرم . بوبابده طرف والالرندن وضوح آمیز برجوابه انتظار حقمی نظر تقدیر وقبوله آله جغکزی امیدایله حسیات مخالصتکارانه مك قبولی متمنادر افندم

فی ١ مارت سنه ٩٠٧ مصر القاهره اسماعیل حقی

بومکتوب ارسال قلندیغی صره ده سزده مصرده بولنیوردیکز . برآرالق بالذات نزدکزه کلوب مسئله یی شفاهاً استیضاح نیتنده بولنمشکن بونك بالآخره شایان اسف بر نتیجه یه اقترانی وبعض جهتلردن سوء تفسیره اوغرامسی احتمالنی درپیش ایدن

بعض اودای خالصه‌م نی اوطرز استیضاحدن منع ایتمشلردی .
بنده مکتوب مذکوری کوندرمکله اکتفا ایتمشیدم. اوصره‌ده‌سز
پارسه عودت ایتدیکز؛ ادب ونزاکت دائره‌سنده‌یازیلان بومکتو-
به غزته‌کزده بر جواب بکلدیکم حالده آره‌دن بوبچق آی کچدی
مقابله ده بولنمدیکز ؛ بناءً علیه سکوتکز اقرار معناسنی تضمن
ایتمکله بالطبع حقسکزده‌کی فکر وحسم دکشدی ، سزه ایکنجی
برمکتوب ایله نزدکزه طرفمدن ایکی شاهدك کوندرلمسیچون
پارسده بر ایکی ذاته مراجعت ایتمشیدم .

ایکنجی مکتوبك ترجمه‌سی:

احمد رضابکه

احمد رضابك ! صاحبی بولندیغکز مشورت غزته‌سنك فی ۱
شباط سنه ۹۰۷ تاریخلی نسخه‌سنده» صباح الدین بك طرفدارلری
علیهنده علی طریق الاستطراد تحقیر آمیز برمقاله نشرایتدیکز .
مقاله‌ده هدف تجاوز اولمق ایچون تعیین شخص ایدلمدیکندن
مذکور فقره‌نك صباح الدین بکك بتون اودای سیاسیه‌سنه‌تشملی
طبیعیدر. ایمدی، بنم صباح الدین بك طرفدارلرندن بولندیغم سزجه
ده معلومدر. اخیراً مصرده اقامتکز اثناسنده سزه کوندردیکم
برمکتوبده موضوع بحث اولان اتهامات تحقیر آمیزده بنم داخل
اولمدیغمك اعلان وبیانی سزدن رجا ایتمشیدم . یدکزه واصل
اولدیغنده شبهه اولمیان بومکتوبه یالکز جواب ورلمه‌مك دکل،
حتی فی ۱ شباط سنه ۹۰۷ تاریخلی غزته‌دن صوکره توالی ایدن نسخه
لرده‌ده تصحیح کیفیته متعلق برشی کورلمدی . بناءعلیه ذاتکزدن

امضا کز آلتنده بر تصحیح نامه آلمق ویا صلاح ایله حل کیفیت ایتمك اوزره مسئله‌یی ایکی شاهد النه تودیع ایتمکدن باشقه بر ایچون چاره قالمدیغندن ذات مسئله‌یی بو نقطه‌لردن مذاکره ایتمك اوزره اشبو مکتوبی سزه تسلیم ایده‌جك اولان ...... افندیلره مأذونیت کامله اعطا ایدلدیکی مخالصت مخصوصه‌مك بیانه وسیله اتخاذ قلندی افندم فی ۲۳ نیسان سنه ۹۰۷ اسماعیل حقی

بو مکتوبك مرسل الیهی اولان ذاتلر فکریمه شدتله معترض، عزم وتشبثمه قطعیاً مانع اولدیلر. کوندریله‌جك شهود اجنبیه‌نك هویتی بیلملری شریطه‌سندن طوتدیره‌رق دها بیك دراو تصعیبات ایقاع ایلدیلر.

آره‌دن تقریباً ایکی بچق آی کچمشدی‌که پارسده بومسئله اوزرینه سزکله کورشمش بر ذات نجیب ومحترم بکا ماریانباددن مکتوب آتی‌یی کوندرمشلردی:

عزیزم حقی بك ! پارسده احمد رضا بکی کوردم. مشورتك شباط نسخه‌سنده مندرج اولوب صباح الدین بکك طرفدارلری میانه سزکده ادخال ایدیلوب ایدلمدیککزی صوردم. جواباً مذکور مقاله‌ده (سزی) او وصفو تعداد ایتدیکی ذوات صره سنه قویمغی اصلا خاطرینه کتیرمه‌مش اولدیغنی طرفکزه بیلدیرمکلکمی بیان وبوبابده مکتوبکزه ایجاب ایدن جوابی ویرمه‌مسی ایسه مکتوبکزك شبوهٔ افاده‌سنك کندیسنی رنجیده ایدرصورتده کورونمسندن ایلری کلدیککنی درمیان ایلدی. شوحالده عزیزم حقی بك ! طرفکزدن برسوء تفهمه اوغرایان بومسئله صورت

قطعیه‌ده حل وفصل ایدلمش دیمك اولمغله حسیات خالصه‌مك قبولی متمنادر. فی ١ اغستوس سنه ٩٠٧ . ماریانباد امضا

بو مکتوب‌ده مصری دولاشه‌رق بوندن ایکی بچق آی مقدم باکوده بولندیغم زمان واصل اولمشیدی . مکتوب موورود بر درجه‌یه‌قدر حسیاتمی تعدیل وتسکین ایتمش ایدیسه‌ده بونك درجهٔ کافیه‌ده کورلمیه‌جکی بدیهی ایدی. حالبوکه سز، سوزیکزك صاحبی اولمیوب طینتکزده مرکوز اولان کینهٔ سکون ناپذیرك مغلوبی برمرائی بریالانجی اولدیغکزدن ،غزته‌کزك سالف البیان تشرین اول سنه ١٩٠٧ نسخه سیله حقمده یکیدن وجدان شکنانه تحقیر سماحتنی دریغ بیورمه مشکز. همتکز، علو جنابکز واراولسون!

ماریانباد مکتوبیله بونسخه آره‌سنده‌کی تناقضی کوروبده متحیراولمامق قابل دکل. هرنه حال ایسه غزته کزده در میان اولنان مطالعه کزه امتثالاً قلیچه دکل، ایشته شمدیلك قلمه مراجعت ایدیورم. آنجق سزه خبر ویره‌یمکه بومقابلهٔ تحریریه ایله حالاً اوزریکزده موجود وباقی اولان حقمدن، حق صریح ومشروعمدن وازکچمدیکمی، کچمیه جکمی ایی بیلملیسکز، برعسکره، شرف وحمیت یولنده هرشیئنی غائب وفدا ایتمش، اردوی عثمانیده یکرمی بش سنه ضابطلك ایتمش ناموسلی برعسکره، تجاوز ایتمنك جزای عملنی البته کورملیسکز.

شمدی صدده کله‌لم: احمدرضا بك! غزته‌کزك ١٩٢ نومرولی نسخه‌سنده یاوران پادشاهیدن میرلوا رضا پاشادن بحث ایدکدن صوکره: « الیوم خدمت خفیهٔ خدیویه‌ده بولنان برترك ضابطی‌ده تمیز واشتهار

ایچون بغله دوئلو ایتمك تجربه‌سنده بولندی . کوریلیورکه دنیاده اولدیرلمکه مستحق یالکز احمد رضا وارمش . . .) زمیننده تفاخر اولنیور . دوریکز بقالم ، عجله ایتمیك ! اوترك ضابطی هنوزاویله برتجربه‌ده‌بولنه‌مدی . بولنمق‌ایستدی، نه‌چاره که ینه سزك خصماکز، فضیلتپرور تعرضدیده‌لریکز منع ایتدیلر ودیدیلرکه: (مصائب‌کوناکون‌ایچنده بولنان بدبخت‌وطنك‌تخلیصنه چاره جوی سلامت اولمق کبی میدانده بروظیفهٔ مقدسه طوررکن شخصیـات ایله اوغراشمق تعقیب ایدیلن مقصد حمیتله متناسب اولماز، وبو' یارواغیار قارشوسنده سوءتأثیر حاصل ایتمکدن خالی قالماز . وطنمزك خدمتنده بولنمغه حصر عمر ایتدیکمزدن دولایی سکز سنه‌دنبری افرادعائله‌مز محبسده ایکار وبزبوکون برطاوان آرالغنده یاشارکن لیبه رال وطنداشلرمز طرفندن مملکتك هر طرفنه صالدیریلان مکتوبلرده، عبدالحمیددن بدتر بردیو وطنخوار اولمق اوزره تقدیم ایدلمکده‌یز . مأیوس‌اولمیورز ؛ چونکه بزی وطنمزدن مادةً اوزاقلاشدیران اسبابی ساده‌جه خارجده‌کی ملی محیطلر مزده‌ده بولمش ، فلاکت حاضره‌نك یالکز عبدالحمیدك وجودیله قائم اولمدیغنی تجارب شخصیه‌مزله‌ده کورمش‌اولیورز. بوکا قارشی‌الك‌معقول حرکت‌نه‌حدت‌نه‌مأیوسیتدر. حقیقت‌وعدالتی سودیرمکه ، سونلری چوغالتمغه چالشمق، غرضـه قارشی محبته استنادایتمکدر. بونك‌ایچون‌ظلم وتجاز— بتون‌بتون‌بی‌ادبانه‌اولمدقجه — قلماً رد ایدلملی وبوده ممکن اولدیغی قدر متجـاوزدن زیاده فکر تجاوزده‌کی چرکینلکلر ؛ اونده‌کی مذلتلر، اونده‌کی تعفنلر

تشهیر ایدملی ؛ حسیات عالیه‌نك ارکان اصلیهٔ سعادتدن بولندیغی کوسترلملی . سزك الکزده ایسهٔ بیوك بر قوت وارکه اوده ماضیکز ! خرسز بر مأموری [*] قانونك جزاسنه چارپمق ایچون ثروتی تکمه‌لین ، حریت ، حمیت اغورنده استقبال‌مادیسنی فدا ایدن برماضی ! بررساله کسوه سنده بو ماضینك هول انکیز صفحاتنی صره‌سیله یاشاتدقدن صوکره ردوس منفاسندن ناصل قورتولوب اوروپایه کلدیککزی واورادهٔ عناصر عثمانیه ارهسنده بر اخوت تأسیسنه چالشمق مقصدیله اجتماع ایدن قونغره‌یه اشترا ککزدن طولانی حریتپرورلك نقابی آلتنده صاقلانان ... برمستبد طرفندن حیثیتکزه نه‌قدر حقشکنانه برتجاوزده بولندیغنی مقام مدافعه‌ده نشر ایتملیدی . بویله بررساله قارئلرینه بر سر کذشت شخصیدن زیاده برفاجعهٔ ملیه نقل ایده‌جکدی !... فقط نه‌دنسه سزقلیجی ، قلمه ترجیح ایتدیکز .. احمدرضابك سزدن زیاده بزه تعرض ایتمشدر ؛ اودره‌جه‌ده که بزم معروض اولدیغمز وجدانشکاف افترالره نسبةً سزی ، بوقدر متأثر ایدن تجاوز حد ذاتنده پك جزئی قالیر ...،)

ایشته آلتی‌سنه دنبری محوینه ، حیات معنویه‌سنه یوریدیککز بر خصم‌قدیمکزك اخطارات ومطالعاتی !.. (مکتوبك بلااستیذان نشر واشاعه ایتدیکم بوفقره‌سندن دولایی صاحب معالی‌پرورینك عفولرینی تمنی ایدرم)

بن ، بومعقول حقیقتلر ، بوفضا ئلنمون مطالعه‌لر اوکنده

---

[*] سابق طرابلس غرب فرقه‌سی محاسبه جیسی علی اسعد بك

سر فرو برده انقیاد اولوب قالمش وسز کله حل مسئله بی‌وقت مناسبه تعلیق ایلمشیدم . فقط سز کانون قلبکزده قاینایان اوحس غیظ وانفعالی بردرلو تسکین ایده‌مدیکز ؛ قودوردیکز، قودوردیکز ، بی‌پروا اوته‌یه بری‌یه صالدیر دیکز. برنجی تجاوزکزه قارشی جبر نفس ایله تعدیل تأثره چالشمشکن ایکنجی تعرضکزله بنی بی صبر وآرام ایتدیکز . نه دیه‌یم؟ البادی اظلم . احمد رضابك! بنی خدمت خفیهٔ خدیویه‌ده بو لغفاله توصیف وتحقیر ایتمك ایستیورسکز. بونی نه‌ایله استدلال ایتدیکز؟ خدیو حضرتلرینك سوابق فاخره‌می تقدیراً واون بر نفردن مرکب افراد عائلهٔ مغدوره‌مه مرحمةً رایکان بیوردقلری لطف وعاطفتلرله‌می؟ اویله‌ایسه مساعده‌کزله اولا بولطفه صورت مظهریتمی حکایه ایده‌یم، خفیه‌لکه تعلق ایدن جوابیده صوکره‌یه براقیرز:

وقتاکه شرف رفاقت وحمایتنه مظهریتم اعتباریله حیاتمك قسم بختیاریسنی تشکیل ایدن شهید حریت مرحوم داماد محمودپاشایی بروکسلده قوللرم اراسنده رحمت احدیته تودیع وپارسده خاك ابدیته تسلیم ایتدم؛ ارتق بنم ایچون اوروپاده ارامهٔ حیاته امکان قالمامشیدی . آنك اوزرینه مأیوساً مصره چکلمش وبنم یوزومدن یوق یره محو وتباه اولان استانبولده براقدیغم بدبختلرك تأمین انتعاشلرینه مدار اوله‌جق وسائل معیشت تحریسنه قویولمش فقط دفعةً برایش بوله‌مامشیدم. ایشته بواثناده ایدی که مصر بر نسلرندن عالیجناب بر ذات — همشیره‌کزله سزی بر خیلی زماندنبری حمایه ایدن وهر بریکزه یوزلرله لیرا احسان وعنایتده بولنمق صورتیله

ولی‌الالطفکز اولمسی لازم کلان بو ذات مکارم مبرور — بکاده دست مروت وانسانیتی اوزاتدی . حقمده غیاباً نزد عالیٔ خدیویده دلالت وشفاعت خیر خواهانه‌ده بولندی . ناقابل زوال موجب کین وانفعالکز اولان الطاف مخصوصهٔ خدیوی بوصورتله جلوهٔ ظهوره کلدی .. صوکره سزاوذاته‌ده تقاضا اتمکدن کیری قالمدیکز ، وحتی بر دفعه : پرنس ایلهکی هپ خصوصی یاپار ، واسماعیل حقی بکه یاپار ؛ کسه‌یه عمومی خیر ومنفعتی دوقونماز ... تعریض معنیداری‌ایله کندیکزی پیوب بیترمشدیکز . ظن ایدرم‌که شمدی او سرزنشلرده بولنمازسکز . بوراجقده بر شی وارد خاطر اولیور . شمدی اوولی‌الالطفه صورار ، اکلایه بیلیرسکزکه بنی‌مظهر عاطفتی‌اولدیغم ذات‌فخامتسماته‌وقتیله خدمت‌خفیه ایله‌می تقدیم ایتمشدی ؟

علی‌العموم ضعفا وعجزه‌یه معاونت صحیحاً انسان کچیننلره کوره لازمهٔ ذمت ، حمیت وهر مسلمان ایچون واجبهٔ دیانت وفضیلتدر . خدیو حضرتلرینك لطف وعنایتلری ایسه‌شخصمدن زیاده بر عائلهٔ مغدوره‌یی سفالتدن وقایه مقصد جلیلنه مبتنی اولدیغی آشکار ایکن سزك ، مجرد بنی لکه‌لمك ایچون وجدان وانصافی برطرفه آته‌رق سوءتفسیره قیامکز حمیت بولنده‌اوغرادیغم مظالم حمیدیه‌دن دها چوق ظالمانه ، دها چوق دنائتکارانه‌در .

کوریلیورکه حقمده رواکوریلن بووجدانسوز عزویاته‌باعث یکانه ، هپ ، برعائله‌نك حیاتنی تأمین ایدن شوعاطفت مخصوصهٔ خدیوانه‌در . بن بو عنایت جلیله‌یی قبول اتمالی‌می ایدم ؟

احمد رضا بك! حالا نظرمده حائز قيمت كورمك ايستديكم شرف وناموسكزه مراجعت ايديورم: بو لطف جليل انسانيتكستر انه وقتيله سزك حقكزده رايكان بيورلسه ايدى قبول ايتمزميديكز؟ بو سؤالك جوابنى عريض وعميق ملاحظه ايدوب اويله ويرملى عكسى حالنده توالى ايده جك واحتمال كه سزى خيلى تراش ايده جك اسئلهٔ متسلسله يى اييلمى جف القلم اعطاى جوابدن چكينملى در ها! آز قالدى اونوديوردم خديو حضرتلرينك مظهر لطف وعاطفتلرى اولمق زعمكزجه بر شين، بر شائبه ايسه كچن سنه مصرده بولنديغكز زمان شرف ملاقاتلرينه نائليت امليله برذاتك وساطتنه نه ايچون جان آتديكز؟ كچن مارت آينده مصرده ايديكز، خديو حضرتلرينه تقديم اولنمق ايچون تشبثات مخصوصه ده بولنديكز؛ فقط قبول اولنمديكز. بو تجربه يى بوندن بر ايكى سنه مقدم پارسده ده اجرا ايتمشديكز. مسئولكز ينه بيسود قالمشيدى. بونلرى انكار ايده بيله جكميسكز؟ خديو حضرتلرينه اولان اغبراركزك اسبابى اكلاشلدى: (عدم قبول) ايله (سلامت وطن؟) نامنه برشيئى قوپارامامق! هله حسبحالمزه دوام ايده لم.

احمد رضا بك! سنه لر سنه سى ايچنده بولنديغمز شو عالم فلاكت واحتياجده صانيرم كه هيمز همحالز هپمز اعانات حميتمندان ايله كچينمكه مفتقرز. هيچ بريمز حياتمزى كدّ يمينمز ايله قزانمغه مع التأسف مقتدر دكلز. يقين وقتلره قدر سزده اوارباب احتياجدن برى ايديكز، اون بش سنه دنبرى شونك بونك اعانه سيله ياشايورديكز. حالا ده يشايورسكز، آنجق شو برايكى سنه ظرفنده كچيرديكز حيات،

سوء ظنكزى دعوت ايدن واسع معيشتلى ذواتدن قات قات زياده
كسب وسعت وخاطرى صايبلير درجه‌لرده سزه تأمين ثروت
ورفاهيت ايلديككزدن اليوم فلكه قارشو ايى روى استغنا كوستره
بيلورسكز . خصوصيله غائلهٔ عائله ايله بر ايليشككز اولمديغندن
اوله‌جق برحالده‌ده بولنمديغكزدن حيات حاليه‌كز ايچنده بك
آسوده، بك پارلاق ومحيطى ايچنده بولنديغكز افرنج عالمنده بك آت،
بك مزراق بولنيورسكز. فقط بن سزك كبى مى يم يا؟ بوزمان نكبت
واغترابمده كندمدن باشقه اون بر نفردن مركب برعائله بسليورم
بوبدبختلريده حميت يولنده بن قربان ايتمك خطاسنده بولندم ؛ تعبير
صحيحيله، فلاكت حقيقيه‌يه معروض اولان بن دكل، عائله‌م اولدى.
معذلك بن بوفلاكتلرمله، وطن وملتم اغورنده قزانديغم بوجريحه
لرمله دونه قدر مفتخر ايدم. فقط بك آجى اعتراف ايدرم كه شو
دقيقه‌ده اويله دكلم. متأثرم، جداً متأثرم. بوهجران ومصيبته دوشد
يكمدن ، سزك كبى چرك غرضكارى ايله آلوده وجدان بررفيق
مسلككه، برحقسز همشهرى‌يه — ولو معناً اولسون — تماسده بولند
يغمدن دولايى الله بيلير كه نادمم .حياتمدن ،انسانلغدن‌ده متنفرم
مكر كيم سن دخى انسان ايمشسك بن ايتدم . آدميتدن تبرا
صددندن تباعد ايتيه‌لم: ايمدى درد احتياج ايله هپمز همحال اولنجه، هپمز
محتاج اعانت ومروت بولونجه نم خديو حضرتلرينك مظهر الطف وعا
طفتلرى اولمقلغم سزى نه‌دن حقمده بويله موجب سوءظن مذلتاره سوق
ايديور ؟ بونكله برابر بن كورديكم بولطفى — ماضىٔ افتخارمك
نشانهٔ تقديرى اوله‌رق – برمملكتك حكمدار عاليتبارندن

کوریيورم ، واولطفك مادام الحیات منتداری یم . سزك كبی داخل
وطنده بولنان همشهریلریمزی ومصرك كبار اغنیاسنی استقباله اشغالنی
تخیل ایتدیككز موقع اقبال ایله بالاطماع مأكل ایتمیورم
باخصوص بر طاقم مخدرات مصریه یی ازدواج وعدلریله دولاند
یرمیورم[*] تعبیر آغیرجه دوشدی ایسه عفویككزی تمنی ایتم ،
دولاندیریجیلق فعلنك كیملره اطلاقی لازم كله جككنك تفسیر
وایضاحنی التماس ایلرم) وقتیله عبدالحمیدك الك آلچق خفیه سی
طرفندن كلن (صاری شام قایصیلری) [**] آلمیورم . شمدی
انصاف ایدیككزده سویلیككز كه افعالمزك هانكیسی دها ناموسكارانه در
شوراسی وار كه سز ، كوندریلن پاره لری شخصككز ایچون دكل ،
سلامت وطن نامنه آلیور وهر یردن متمادیاً آلیورسككز ؛
شخصككزه اولورسه قبول ایتمیور ، قطعیاً ایده میه جككزی
سویلیورسككز دكلمی ؟ ایشته اون بش سنه دنبری صحنهٔ شعبده بازیٔ
سیاستده اویناديغككز ، اوینامقده اولدیغككز (رولارك) الك مهم
الك پارلاق ، الك نكته پیرا پارچه سی ده بودر . زیرا شمدی یه قدر
سلامت وطن نامنه كلن پاره لرك حسابنی بردفعه اولسون اصحاب
اعانه یه بیلدیرمك زحمتنده بولنمدیككز . اویله یا ! بونلرنه لزوم وار
شهید حریت علی شفقتی بك مرحومه سنك مزار یاپدرمق

---

[*] احمد رضابكك جمعیت نامنه اونه بی بری یی دولاندیرمق ، جمعیت
نامنه كلن پاره لری مركز اداره یه اخبار ایتمه مك كبی حاللریده واردر حقیقت
حال رساله سی) صحیفه ۳۳
(**) حقیقت حال رساله سی صحیفه ۳۳

مقصدیله طوپلانوب یدیکزه تسلیم اولنان یتمش ایرا مسئله سی سالف البیان رولریکزك اك عادیسنی تشکیل ایدر . ینه کچن سنه جمعیت نامنه برطرف عالیدن کلن ٣٠٠٠ فرانقدن (٢٥٠٠) ی درجیب ایدیلوب یالکز بشیوز فرانغنك کوسترلمسی بوقبیلدندر . شمدی سز دیه بیلیر سکزکه : بن سنك کبی بوش طورمیورم ، چالیشیورم ، نشریات ایله مشغول اولیورم ؛ خلقی دولاندیریورسه‌م ، بو مشغله‌یی مسلك ایدوب اویله دولاندیریورم ؛ یاسن نه یاپیورسك ؟ سؤال بردرجه یه قدر طوغری ! بوکا جواب آتی‌یی ویریرم : بن خلقةً جدی بر آدمم . سزك کبی نمایشدن ، آلایشدن خوشلانمام . بر ایشه صاریلیر سه‌م کمال جدیتله صاریلیر و بتون قوت و فعالیتمله صاریلیرم طوتدیغم ایشده دوام و ثبات نخبهٔ آمالمدر . حتی بومناسبتله سزك بونجه سنه‌لك مسلك نشریاتده‌کی ثباتکزی بو نقطهٔ نظردن لسان تقدیره آلمغی لازمهٔ نصفتشناسی عدایلرم . جدیات بولنده قانمك صوك داملهسنی دوککده اصلا تردد ایتمم . آنك ایچون درکه سکز سنه مقدم ردوس قلعه‌سندن فرار ایدوبده اوروپایه چیقدیغم زمان ، جدی کوردیکم ایکی امر مهمه کیریشدم ایدیکه سز بونلردن برینه فعلاً اشتراك دکل ، استماعنه قارشو برزمان قولاقلرکزی طیقار دیکز صوکره بو ایکی ایشك ایکیسیده بر ایکی ناکسك خیانت و دنائتیله بوزولدی ، برباد اولدی . بوبابده دها زیاده ایضاحات اعطاسی جائز اولەمیه جغی ایچون ودیعهٔ ناموس حکمنده اولان بومسئله‌یی مکتوم طوتمق هر ایکیمزه‌ده فریضهٔ وجدانیه در . اندن صوکره کوردم که اورته‌ده جدی برشیٔ یوق . تفصیلی

موجب كلال اوله‌جق هپ قوليات ، هپ نظريات !... آه ! بو حقيقتلرى اعتراف ايتمك خيلى دشوار و مرارت انكيزدر ، فقط مع التأسف كه هپسى حقيقت ، تاريخ احرار عثمانيه‌يه كچمش بر حقيقتدر ، انكاره مجال يوقدر . ايشته‌اسباب مسروده‌دن دولابى وجدانمجه املمجه بو عالم اكترابده وطنه برخدمتده بولنه‌مدم . بواثناده چهرهٔ عبوس ضرورتده عرض اندام دهشت ايدنجه باشمى آلوب مصره چكلدم ، ميدان نشرياتده بولنان رفقاى حميتپرورانك دعاى موفقيتلريله اكتفايه مجبور اولدم . بوندن صوكره‌سى معلومكزدر .

احمد رضابك ! افراد بشرده ذمائم اخلاقك انواعى ، دنائتك ، حياسزلغك صنوف ودر جانى واردر . فقط بومساوينك باشده اولانلرى مطلقا افترا ، غرضكار اقدر .

سن ، بو ايكى صفت رديئه‌نك بالوجود موصوفيسك . انسان خصمنه قارشو تعرضى‌ده مردانه ، منصفانه ايتمليدر . اغراض وانفعالات نفسانيه‌سنه مغلوب اولوب حقيقتى ، فضيلتى فدا ايتمه مليدر ، بويله عاديلكاره تنزل ايتمه مليدر . سن بكا خفيه ديمكله بن خفيه اولمام . وقتيله طاش قشله ديوان حربنده ايراد ايديلن برسؤاله جواباً ديديكم كبى خفيه‌اولمغه چاليشسه‌دم بنه اوله مام . چونكه ، تربيهٔ ذاتيه مدن اول طبيعت بكا او استعداد خباثتى ويرمه مشدر . حسب البشريه برخيلى تقصيراتمله برابر مردلك ، عفت ، فضيلته محبت كبى قدرت فاطره‌نك حصه مه ابيرديغى عطاياى سبحانيه‌يى دائما تحديث ايدرم . بومعنويات فاخره‌مى شانلى عثمانلى اردى‌سنده

بولنان معرز سلاح ارقداشلرمله برچوق دوستلرم بیلیرلر ، حتی سنده هیچ بیلمزدکلسك ، وقتیله حقمده غیابی ، وجاهی هر نصلسه اعزکدن قاچرمش بولندیغك برایکی کوزل کلمه بوافاده لریمك برهان جلیسیدر . فقط نه چاره که برمدتدنبری چشم انصاف و وجدانکی کثیف ، ظلام آلود برسیالهٔ کین وغرض بورومش ، عروق واعصابکه قدر نفوذ وحلول ایتمش ، بوکا ، ارامزده تواریخ مختلفه ده سبق ایدن برایکی چیرکین وقعه ده منضم اولمش اولملی که حال هیجانده بولنان جملهٔ عصبیه ك بردرلو سکونپذیر اولمیور .

کینهٔ قلب عدو لطف ایله اولمز زائل
سنکده مضمر اولان آتشه آب ایتمز اثر

احمد رضابك ! ازاجق وجدان وانصافدن نصیبه دار اولسه ایدیکز ، بکا خفیه لك اسنادندن یوزیکزك قیزارمسی لازم کلیردی . بونك ایچون ده شمدی یه قدر حقمده ایشتدیککز سوابق احوالی نظر دقته آلمق ایجاب ایدردی . او سوابق که بن آنکله افتخار ایتدیکم . نم یکانه مدار مباهاتم ، اوربع عصرلق حیات ماضیه ومعنویه مدر . سزك ، خدمت خفیهٔ خدیویه ده دیدیککز ترك ضابطی خفیه لکی ، اوفعل منفور ومکروهی سزك کبی هوای صاف حریت تنفس ایتدیککی فرانسه ده دکل ، هیکل ظلم واستبدادك فرمانفرما اولدیغی برپایتختده واوپایتختك ده ییلدیز سرایی نامنده کی انکیزیسیون محلنده ، عبدالحمیدك همان حضور قهر جلادانه سنده دینیله جك برموقعده طوریله ، لسانیله ، قلمیله تحقیردن وخفیه لرینی ده خیانتله ، دنائتله تلعین وتشنیعدن چکینمه مشیدی . عثمانلی عزته سنك

بوندن بش سنه مقدم چیقان ١١١ نومرولی وفی ٣٠ اغستوس سنه ٩٠٣ تاریخلی نسخه‌سنده، عسکری تقاعد صندیغی اداره‌سنه دائر نشر اولنان مقاله‌نك آتیده‌كی فقره‌سنی اوقومشسه‌كز صاحب مقاله‌یه خفیه‌لك اسنادی عبدالحمیدك خفیه لكندن دها بیوك آلچاقلق اوله‌جغنی بلكه قلباً تصدیق ایلمشسكزدر . فقرهٔ مزبوره بودر : «ینه برتاریخده مابین شاهانه‌ده استنطاق اولنیوردق . سائل ، صاحب مشروع سلطنت سلطان مراد مظلوم افندمزك جبراً شرف مصاهرتلرینه مظهر ایدیلن بندگان شاهانه دن واصف بك نامنده (الیوم وزیر واصف پاشا) بری ایدی . موما الیه برخیلی سؤال وجوابدن صوكره بزی بو پادشاهك زماننده عدالتك مفقودیتنه ، اصحاب ناموس ولیاقت ایچون ابواب ترقینك مسدودیتنه ، پادشاهك وهم وجباننه دائر تفوهاتده بولندیغمز ادعاسیله استجواب وایجاب ایدن سؤالره اخذ جواب ایلدیكی صره‌ده بالمناسبه مملكتك هرطرفنده جراد منتشره كبی یایلمش جاسوسلر حقنده استعمال ایتدیكمز الفاظ تحقیریه‌دن متعجب اوله‌رق بویله برخفیه‌لك خدمتی طرف شاهانه دن بزه تكلیف ایدلسه قبول ایدوب ایتمیه‌جكمز صورلمش وجواباً مع الافتخار قیدیله تنفیذ ارادهٔ پادشاهی‌یه مسارعت اولنه‌جغی وحتی برنجی ژورنالك همان اوراده ترقیم واملا ایدیله‌جكی بیلدیرلمش وژورنال مؤداسی نه‌دن عبارت اوله‌جغی سؤال اوزرینه حزین بر آه چكیله‌رك برماده‌یه ، برمادهٔ مهمه‌یه یعنی عسكری تقاعد صندیغنك حال حاضر الیمنه جوابی ویرلمشیدی . مستنطق بك بوجوابمزدن

درحال تعبس ایتمش وخام ارواح اصحابندن بولندیغمزا کلاشیله‌رق سؤالی دکیشدیرمیشدی . » بوندن سکز سنه‌مقدم یازوب نشرینه لزوم کورمدیکم مابین شاهانه استنطاقلرینی ، وطن وناموس بولنده باشمه کلن بیك دراو فلاکتلری ، انشاءالله برآیه‌قدر احمدرضابك نامنه دیه‌رك دەدیه ایدوب نشر ایده‌جکم . خدمت خفیهٔ خدیویه‌ده بولنان اسماعیل حقینك ماهیتی اوزمان دها واضح صورتده تعیین ایده‌جك وحیا ، ناموس ، وجدان نه دیمك اولدیغنی بیلمه‌ین ادانی‌یه بو حزبات عالیه ایله خفیه‌لکك نه اولدیغنی‌ده اوکرته‌جکدر .

احمد رضابك ! بیلیرسکز که الیوم خفیه‌لکك مرکز ومنبعی استانبولدر ، قیمتی ، رواجی‌ده باشلیجه اوراده‌در . ترکیاده تفیض وترقی ایتمك ، آزوقت ایچنده ثروت واقباله نائل اولمق اکثریتله اومسلکده ممکن اولیور . بن بوندن اون ایکی سنه‌مقدم ، استانبولده قائمقام رتبه‌سیله وبر دائرهٔ رسمیه‌ده اولدقجه مهم برموقع اشغال ایدیوردم . غدارلغك پك ایلریسنه وارمه‌رق آیده برژورنال ترقیم ایتسه ایدم شبهه‌سز بوکونك اشاغی برفریقی اولوردم . یاخود ، زلف یاره‌دوقونمیه‌رق یالکز لسانمی طوتسه ایدم — تعبیر زمانه ایله — ادب واعتدال دائره‌سنده یرمده اوتورسه ایدم ینه‌هیچ دکلسه پرمیر — لوا بولنوردم . (من غیر لیاقة کندیلرینه معلمك ایتدیکم برقاچ مشیر ایله سکز ، اون فریق ولوایی بوحسابه داخل ایتمیورم) دورهٔ عمر بشرك اکثریت اعتباریله جاه واقبال قارشوسنده استعداد ضعف وتزلزل کوستردیکی برسن وسالده ینه بومسلك ملعون ومنفور عصمتسرای وجدانمی اشغال وتلویث ایده‌مدی . ایتمدایدی ، سزك

کی برواپوره آتلایوب آوروپایه فرار صورتیله دکل ، یوقارووده یوزده برینی حکایه ایتدیکم وجهله ، دیواستبداده قارشو اظهار نی چکینمدیکم شدت نفرت ومقاومتم اغورنده یکرمی بش سنه‌لك فورمه‌می ، میدان محاربه‌لرنده حیاتم بهاسنه آلدیغم نشانلرمی ، عائله‌می ، استقبالمی غائب وفدا ایده‌رك برکروه اشقیا ایچنده زنجیربند ردوس قلعه‌لرینه نفی واجلا ایدلمزدم . دیمك ایسترم که اسنادکزکبی خدمت خدیویده بولنسه‌م وخدیو حضرتلریده بوردیغه‌یی بالفرض والتقدیر قبول بیورسه‌لر استانبولده کوره‌جکم فیض وترقینك یوزده برینه مصرده نائل اوله‌مازدم . اجزای مهمهٔ وطندن اولان مصرده‌او مقوله صنعتلره پول ویرن یوقدر .

* * *

عزتهٔ کزده برده : « ایچمزده وجود لریله افتخار اولنور اویله ضابطلرمز وارکه آلوده دامن قادینلر ، سلطانلر ، خدیولر نزدنده دکل ، بلکه حقیقی وطنپرورلك وظیفه‌سی اغورنده تمیز ایتمکه چالیشیورلر ، » دنیلیور .

ایشتدیکمزه کوره ذات والالری علی العموم قادینلر نزدنده تمیز ایتمك اقتدارندن چوقدن قالمش اولدیغکز دن اوفحش آلود قادینلر نزدنده تمیزایتمك ایسته‌ینلر کیملرسه خطابکزی آنلره ایتملی ، سزده بوبابده‌کی حس انفعالکزی یاماقده ایتدیککز خطالره ویاجاوۀ طبیعته عطف ایلمیه‌کز . بکا کلنجه : عمرم یارم عصری بلع ایتمکه رمق قالمش والیوم التی چوجق باباسی بولنمش اولدیغمدن طقوز سنه دنبری غائب وخاسر قالان استانبولده‌کی خانه خرابلره

زاد ونفقه يتشديرمكدن اوديدككز قادينلر نزدنده بوى كوسترمكه وقت ونقدم مساعد دكل .

سزدن شونى رجا ايدرم كه ايچكزده موجود اولان ووجود لريله افتخار اولنان اوكزيده ضابطلره وظيفه اوكرتمكز ! آنلر هم وظيفهٔ وجدانيه لرينى ، همده خدمت خفيه‌ده دنيلان بو ترك ضابطنك كيم اولديغنى بيليرلر . سز بيلمكز شونى بيلكز كه احمد رضانك بوندن اوتوز سنه مقدم احتمال كه دها مكتب رشديه ويا يكى قلمه دوام ايدركن خدمت خفيه‌ده بولنديغنى بيلديرديكى ترك ضابطى ملازم ثانى رتبه سنى حائز و ارضروم اركان حربيه سى رفاقتنده مستخدم اولديغى حالده مجرد وظيفه سنه اولان فرط محبتى سائقه سيله خدمت مأموره سندن مكرراً ، مصرانه بالاستعفا ميدان شان وشرفه آتلمش ؛ حرومده ، كديكلرده ، بخنيلرده متعاقباً قارصك ايكنجى حال محصوريتنده بولنمش ، خدمتنى ، ايكى رتبه ، ايكى نشانه نائل اولمق صورتيله آمرلرينه بكندرمش ؛ واو تاريخدن يكرمى سنه صوكره‌ده يعنى احمد رضانك مونژه وقاغنده آره ميديلرينى خوشجه كچيرمكده ياخود على شفقتى مرحوم قلميله يازيلوب (*) كندى امضاسى آلتنده عبدالحميده تقديم ايتديكى معهود لايحه‌لريله مشغول اولمقده ايكن نه او اسكى ترك ضابطى ، مراد ايدى ،

(*) ذات شاهانه يه احمد رضا امضاسيله تقديم اولنان لايحه استقبال غزته سى محررى مرحوم على شفقتى بكله نيكه بر ذاتك محصول فكر وخامه لريدر . رضانك شيوهٔ تحريرينى اويدرمش والتنه كندى امضاسنى وضع ايلمشدر . حتى رضا بكك ، برعنوانى ده واضع الامضا رضا بكدر حقيقت حال رساله سى - صحيفه ١٢

متعاقباً ايتاليانك مواقع مختلفه سنده اثبات وجود ايدەرك ينه بر رتبه وايكى نشانله تلطيف اولنمشيدى .

ايشته اوترك ضابطى وقتيله وظيفەسنى بوصورتله ايفا ايتدى . احمد رضابك دەشويله برخدمت فاخرەكوسترسه‌يا ! بك افنديڭ اڭ بيوك خدمتى اون‌بش سنه دنبرو هر برمملكتده يازى يازمق ، لايحه ياپوب ياخود ياپديروب استانبوله تقديم ايتمك ، وطن پرورلك نقابى آلتنده عالى دولانديرمق ، آمال خفيه‌يه مستند اويونلر ترتيب ايتمك ، كنديسى كبى اوتوز احمد رضايه اوتوزسنه درس ادب وفضيلت ويرمك اقتدارنده اولان ارباب ناموس وحيثيته سوق حسدله اڭ عادى كمسه لرك بيله تنزل ايده‌ميه‌جكى تعرضلرده بولنمق ..... اكثريتله كوستريلان دين ومعرفتلر بونلر دكلمى ؟ آسوز ابه‌سى احمد رضابك ! بويازى قهرمانلغڭ بوآتش زبانلغڭ يوزده برينى اولسون استانبولده فعلاً نيچون كوسترمديڭز ؟ بونكله برابر بن سزك كبى وجدان وحقيقته كوسمش بر بد بخت اولمديغمدن يوقاريده ديديكم كبى تكرار ايدرم‌كه — ولو قلماً اولسون ، ولو خارج وطنده بولنسون — خيلى سنه دنبرى واقع اولان نشرياتڭزك حقيقته مقرون ، غرضدن مصون اولانلرينى دائماً تقدير ايدرم . شوقدركه بونشرياتڭ قسم اعظمى وطنه خدمتدن زياده اشتهار ، تفرد ، دائماً تفردامليله وقوعبولديغنى ، بو انديشهٔ حرص اقبال ايله طالع وطن اوزرنده لك عمان رولار چويرمكه حاضرلنديغڭزى بوكون اوروپاده اكلامايان بر وطنداش قالمامشدر . بوايسه استقبال وطن ايچون بر علامت خير اولمامه كركدر .

بوراجقده برایکی وقعهٔ تاریخیه حکایه‌سی لازم کلدی. اوت احمدرضا بك ! سنك اك بیوك، اك فاحش نقایصك غرضکارلق، میدانده‌نك قالمق ایچون ارباب ناموس وحمیت علیهنده ارتکابندن چکینمدیکك ظالمانه مفتریات، بوواديده چویردیکك انتریقلردر، ایشته مراد بك ! بو بیوك وطنپرور اوروپایه چیقدیغی زمانسن بردنبره سقوط ایتدك، ذاتاً سنی داخلده طانیان یوق دینیله‌جك قدر آز اولدیغندن هرکسك انظار آمالی مراده منعطف اولمشیدی. اوصاف قلب، صاف نهاد آدم اوروپاده قالدقجه سنكده کولکه‌ده قالمقلغك محقق اولدیغندن بو تاریخدن اعتباراً تدویر دولاب مفسدته باشلادك. افراط درجه‌ده اولاد محبتی ضعفیله معلول اولان او بیوك آدمك استانبوله عودتی ایچون اوینامدیغك اویون قالمدی. زواللی آدمی وطنه عودتنك ملك وملتجه شویله خیرلی، بویله فائده‌لی اوله‌جغی تلقیناتیله عاقبت اقناع واغفاله موفق اولدك. وقتا که مراد، اصلاحات جدیه اجرا ایدیله‌جکنه دائر اولان مواعید کاذبهٔ حمیدیه‌یه آلدانمق صافدرونلغنده بولنه‌رق استانبوله کیردی؛ سنده موقتاً آمالکه نائل اولدك. ودرعقب سلاح افترایی علیهنه چویردك، فقط چوق کچمدی بو بهتاننك جزای عملی (قافه‌سوفله وقعه‌سی) نامیله چور کصولی احمدبکدن اونیدی وطنداش حضورنده فضله‌سیله کوردك وشابقه‌کی آلوب سوقاغه دارفرلادك. بونلر شبهه‌سز اونودلمامشدر بوسطرلری یازارکن آنف البیان (قافه‌سوفله) وقعه‌سنك احتمالکه اونجی سنهٔ دوریه‌سنی اخطار ایتمك اوزره ـ اخیراً ینه بر عثمانلی جنرالی طرفندن تجدید ایدلدیکی خبر آلندی. بوقهوه خانه‌نك

ارتق سزك ایچین بك مشئوم بر رانده وو محلی اولدیغنه باقیلرسه موعد ملاقاتکزی بشقه یره تبدیل ایتمك حقکزده خیرلی اولور ظننده یز.)
آرادن برمدت کچدی مرحوم داماد محمود پاشا اوروپایه چیقدی، بکمزك پیاسه سی ینه دفعةً تنزله یوز طوتدی. فقط پاشا خسته ایدی، احوال صحیه سی میدان جهادده دوامه مساعد دکلدی ، بناءً علیه مشار الیهدن او قدر احتراز یوغیدی ، یالکز مخدوملری صباح الدین بك اوداهی ، او رتوذکا وعرفان ، طوفانه دلالت ایدر بر سحاب مخوف کبی اطرافکده دولاشیور ، سنی چوجقه خویلاند ریوردی ، اندن زیاده سیله اورکیوردك ؛ نصلکه چوق کچمدی، قورقدیغك باشکه کلدی .

١٩٠٢ سنه سی شباطنده پرنس صباح الدینك صباح الدین همت حمیتندانه سیله یاسده معلوم اولان قونغره وقوع بولدی. سن ده اوراده مدعو آ موجود ایدك. فقط حائز اولدیغك اقتدار وموقع اجتماعی، سنی بو قونغره ده اوچنجی، دردنجی درجه لرده براقدیغندن کمال حرس ایله انتظار ایتدیکك موقع ریاستدن چوق اوزاق قالدك . بو حاللر سوق حسد وخودبینی ایله سنی صیقدی، صیقدی . خصوصیله قونغره ده استناد کاه یکانه ك اولان محترم وطنداش متوفی خلیل غانم افندینك ده فکر آسندن آیرلدیغنی کورنجه بتون بتون شاشردن، قالدك. خاطرده درکه صباح الدین بك وطرفدارلرینی وطنه اهانتله اتهام ایچون یکانه وسیله اتخاذ ایتدیکك والتی سنه دنبری تشهیر واعلاندن بر درلو اوصانمدیغك ، اوتانمدیغك مداخلهٔ اجنبیه مسئله سنی اوخواجهٔ عرفانك، اوخیر خواهنی اشتباهك بیله قبول ایتمش وحتی

تعبيرينی كنديسی بولمش ايدی. خسته Actionbienveillante
اولديغی جهتله اوكيجه كی اجتماعده بولنه ميوب رأينی تحريراً اومظروفاً
كوندرن متوفای مشاراليه، اوحقيق وطنپرور رأی واقعيله سنی
حيرتده براقشيدی. فقط سن، بوحقيقتلره قانع اولمدك، اكثر
افعالكده ياپديغك كبی بوعناد جاهلانه كده ده الله ايچون ثبات ايتدك،
وهرنه اولورسه اولسون قونغره دن صيريلوب چيقمغه، يالكز چيقمغه
دكل، برضربهٔ مدهشه ووروب اويله آيرلمغه قرارويردك. بونك
ايچونده اوزمانه قدرزورجه سلام ويرديكك وهيچ بروطنداشكی زيارتی
عادت ايتمديكك (امازنكينلر مستثنا، ازجمله مصر كبراسنی زيارت دكل،
آنلری كعبه كبی طواف ايدروبريالديزلی اشارتله قيش اورته لرنده مصرلره
قدركايرسك دكلمی، كيدی كفته خور!) حالده كنديكه طرفدار پيدا ايتمك
ايچون برخايلی ذواتك برهفته علی الدوام اوتللرينك قپولرينی آشيندير
دك. اندن صوكره اويره باتاسی مداخلهٔ اجنبيه مسئله سنی تمچيد
پلاوی كبی اورته يه سورمكدن وصباح الدين بك ايله طرفدارلرينی
آصلمغه لايق خونه صورتنده كوسترمكدن حيا ايتمدك. بوواديده
الك متعفن، الك بی امان اسناداتدن چكنمدك. بوكون تمام يدی سنه
اوليوركه او زواللی مجاهد نجيب عليهنه يوريوب كيديورسك.
نه ايكرنج بياغيلق؟

احمد رضا بك! بو پرنس صباح الدين سكا نه ياپدی،
نه فناالقدء بولندی كه سنه لر سنه سی عليهنده قلم اويناتمقده دوام
ايديورسك؟ اكر ترقی ناميله باشلی باشنه برغزته چيقارمقده
ايسه، اكر فكراً سنكله برلشمكدن امتناع ايتديسه بونده موجب

غیظ وانفعال نه‌وار؟ برلشمه‌ك اتحاد افكار ایله‌اولور ؛ فكر اتحاد
حصوله كلمزسه اتفاق نصل ممكن اولور؟ سن التی سنه‌مقدم قونغره‌دن
آیرلدك ، همده برسوء فكرونیتله آیرلدك؛ بدایة ً الیوم مصرده بولنان
رفقای سابقهٔ حمیتمندانك ایله شورای امتی چیقارمغه باشلادك؛
صباح الدین بك سنك علیهكده رأساً برسطر یازی یازدیمی؟ یازسه
ایدی حقلی اوله بیلیرمیدی؟ عالم مطبوعاتكه برمیدان اجتهاددر؛
مسلك ومزیت اخلاقیه‌سی طانمش اولمق شرطیله ، هروطنپرورك
برفكری ، برمحاكمه‌سی ، براجتهادی واردر . وآنلر هرصورتله
شایان تبجیل حرمتدرلر. احتمالكه صباح الدین بك وبعض طرفدارلری
قونغره‌ده موضوع بحث ومذاكره اولان مداخلهٔ اجنبیه ماده‌سنده
مفرط ومخطی ایدیلر ؛ احتمالكه مشار الیه الیوم تعقیب ایتمكده
اولدیغی عدم مركزیت مسئله سنده‌ده افراط وخطاده بولنیور .
صباح الدین بكك بلاتردد بر صدیق خاص فداكاری وافكار
سیاسیه لرندن فكریمه موافق كانلری اعتباریله طرفداری اولدیغم
حالده اعتراف ایده‌یم‌كه بومسئله‌ده‌بن دخی فكر مشارالیهه اشتراك
ایده‌مدم . كچن سنه پارسده ایكن ارامزده بوكا دائر ساعتلرله
جریان ایدن مباحثه‌لره وایراد ایدیلن دلائل عدیده یه رغماً
ذات ماده فكریمه بردرلو ملایم كلدی ، آیقری ومعوج كوروندی ؛
یکی افكارجه وقوعه كلن برمباینتدن طولایی اومجاهد غیوره ،
او نجیب وطنپروره اهانت اسناد ایتمه‌م روا اولورمیدی؟ عادیلك ،
وجدانسزلق بوكا دیمزسه نه یه دینلیردی؟ امدی صرف اجتهاددن
منبعث براختلاف اوزرینه مشار الیهك فكرینه فكر وطنپرورانهٔ

بی اشتباهنه حرمت ایدیله‌جك بر ده حقنده روا كوردیكك تجاوزات، عزو واسناد ایتدیككك مفتریات عیب دكلمیدی ؟ خصوصیله اوتوزنفره واران برجمعیت اعضاسنی . بونلر اجنبیلرك مملكتمزه مداخله‌لرینی ایستیورلر ، وطنی اجنبیلره صاتیورلر ، بونلر خائندر- لر ، بونلر جانیدرلر دیه اتهام ومحكوم ایتمك — نظرنده مقدس نه ایسه آنك نامنه سویله — غرضكارلق ، الچاقلق دكلمیدی ؟ عجبا دنیاده بویله تصوری بیله تویلری اورپردیجی بر دنائتی بالفعل ارتكاب ایدن دكل ، آنی بجیرات دماغیه‌سنه صیغیشدیرمغه قائل اولان صاحب وجدان هانكی سفیل انساندر ؟

مطالعاتمدن شو خلاصه‌یی چیقارمق ایسترم كه صباح الدین بكه وطرفدارلرینه ایتدیككك هجوم وتعرضلر وطنپرورلك الجاسیله اولمدی، صرف سودای سفیل غرضكارانه، داعیهٔ تفرد حسودانه ایله اولدی وچوق عیب اولدی .

احمدرضابك ! غزته‌كزده علی الاطلاق دوئللویده دوئللوایدن- لریده حصه‌مند تحقیر ایتمكی اونوتمامشسكز . انجق بومطالعه‌كزده دوغرو اولمه‌ كرك . زیرا ناموس وشرف مسئله‌لرنده دوئللو ، اوروپاده عصرلردنبری قبول عامه‌یه مظهر اولمش براصول مبارزه‌ه بر اصولكه بعض محاذیرله وهر درلو ممنوعیتلره رغماً حالاده جاری اولوب كیدیور . وبوده‌اك زیاده جدی غزته‌جیلر ارەسنده — سزك كبی دكل — متحد مناقشات قلمیه‌دن ظهور ایدیور . طبیعتك سزی پك ایركن محروم ایتدیكی سائقهٔ عشق وسودا وبوكا مماثل امراض نفس وهوا استثنا ایدیلیرسه دوئللونك جمعیت

مدنیه ایچنده برخیلی فوائدی‌یله منکر دکل ، ازجمله سزك کبی سوزینی بیلمز واغزندن چیقانی قولاغی ایشیتمز حسادوغرضکارانك اره صره ارباب ناموس حقلرنده آچدقلری لسان مبارکلرینی ادب وتربیه دائره‌سنده طوتمغه مجبور ایتمك ایچون الك مهم چارهٔ تحفظ !

ها ! نیم سزه اسباب مشروحه دنناشی دائرهٔ تصور وتصمیمده قالان دوئللو تکلیفم ادعا کز کبی تشهیر وتمیز ایچون دکل ، بلکه سیزن وفیره دنبری اوروپاده بولنمکزدن ، چوجقلغکزدنبری اوروپا حیات وتربیه‌سی کوروب الیوم هر طرز حیاتکزی اومحیطه تطبیقده تعصب درجه‌سنه وارمکزدن وحتی علی شفقتی مرحومك جنازه‌سنده بولندیغکز کون حضار کبی فس کیمکزی اخطار ایدوبده ممنوع اولمدیغنی کورن بروطنداشك: یا استانبوله کیدرسه‌کز نه یاپاجقسکز ؟ سوأله ویردیککز : مرکه‌جی غارندن سیلندر شاپقه ایله سربستجه ایناوب کزبله جك برحریت کورمدکجه استانبوله دونمم . جوابنك حافظهٔ پریشانمده منقوش بولنمسندن ایلری کلشیدی . یوقسه بربوتون ترکك بریارم ترکه اوروپا اصولنده مبارزه تکلیفنه قالقشمسی خیلی کوانج برشئ اوله جغنی بنده بیلمزدکلم .

ویرده سوزك تأثیری قلیجدن ، طبانجه دن دها اهونیدرکه بنی سوزایله مقابله‌یه دعوت ایدیورسکز ؟ سزه ایسته‌مه‌یه ایسته‌مه‌یه ودها آغرظن ایتدیکم بوخطابات تحریریه‌دن عجبا دهامی آزمتأثر ورنجیده‌دل اوله جقسکز ؟ سبحان الله ! حالبوکه وقتیله مبارزه‌یی قبول ایده ایدیکز (بلکه) دها اوزمان قوجاقلاشیر وشمدی یکدیکریمزه صمیمی الراوزاتیر ، سوبشیردك وبوصورتله بربریمزی

مادام‌الحیات فصل ومذمت معابدندنده وارسته اولمش اولوردق .
عزیزم ! جریحهٔ لسان جریحهٔ سناندن چوق کسکین وناقابل الندیامدر .
ینه عزته‌کزده سزه دوئللو تکلیفنده بولنشم اشتهار ایتمك ایچونمش !
ایشته بو، جدا آخنده آور ! وای سز بوقدر اشتباهلی بر آدمیسکز ؟ یاخود
وطانده‌کی موقع ورتبه‌کز بندن دهامی بیوك ایدی‌که سزکله بویه
اوغراشمقلغم قیامم اشتهارمه سبب اوله‌جق ؟ ظن ایدرم‌که تصمیم
واقعمله سزه قارشو حقسز وزبونکشانه برمعامله‌ده بولنمدم . غایت
معقول بر قاعده التنده وزیر تأثیرنده بولندیغمز محیطك ایجاباتی دائره
سنده برحرکتده بولندم . سن وتشکلات بدنیه اعتباریله‌ده سزه
قارشی میدان اوقومادم ، صانیرم . ماشاءالله ! سروکبی بربوی !
وجود ، قوت بدنیه ایسه شبهه‌سز بندن قات قات زیاده شو حالده
اشتهارمی تأمین ایده‌جك نه قالیور ! شمدی انصاف ایدیکز بو
شرائط داخلنده سزی مبارزه‌یه دعوت ایتمك ایستین بر آدمه
آپاشاق اسنادی موافق ادب ومنطقمیدر ؟

ینه غزته‌کزده سلطان طرفندن استانبوله عودتکز ایچون
ایدیلن تکالیف عدیده‌یی رد ایتدیککزی متفاخرانه بیلدیریورسکز ؛
عجبا یقین وقتلره قدر سلطان طرفندن کیملر مأموریت
تکلیف ایدلدی‌که حقکزده وقوع بولان بودعوتلری عجب وغرور
ایله اورته‌یه سوریور وکندیکزه پایه‌لر ویریورسکز ؟ بش سنه
اول سلطان طرفندن بوعبد عاجزه‌ده عفو ایله مخلوط برمأموریت ،
همده مأموریت خارجیه تکلیف ایدلدیکی حالده رد ایتدیکمی
هرکس بیلیر . بونلر تفاخره دکر شیلرمیدر ؟ بونکله برابر المزده

بولنان حقیقت حال رسالەسنك اون ایكنجی صحیفەسندە مندرج بر فقرەیە رغماً بن دیدیككز تكالیفە ینە ایناندیرم [*]

غزتەكزدە ، غرور نفسانیكزی ، الك زیادە انبساطە كتیرن : كوریلیوركە دنیادە اولدیرلەكە مستحق یالكز احمد رضا ایمش ! جملەسیدر. جملە شیق معنیدار اولدیغی قدر بارد وكولونج دوشمش اهپ غرور ، هپ خودپسندلك ! انسان بودرجە كندیسنە اهمیت ویرمك ایچون مطلقا احمد رضا بك اولملیدر ! افندی ! باخودبك افندی ! سزی دوئلو یەدعوت ایتمك ایستینلر ، وجود نادر الموجودیكزی اورتەدن قالدیرمق ایچون دكل ، بلكە — اوتوز دفعە تكرار ایتدیكمز وجهلە — سائقهٔ حقد وغرضلە ارباب ناموس وحیثیتە سموم رنجش و آزار صاچان مبارك لسان ودهانكزە لجام قید وتأدیب اورمق ایچن ایتمشلردر . فقط سز اورالرە یناشمیور ، اویلە تهلكەلی ، آپاش (كاری) شیلردن خوشلانمیورسكز ؛ بر پیرزن روزكار آسا بوینە سویلنوب طوریورسكز . بز عبدالحمید كبی بربلای آسمانینك ظلم واستبدادندن موقتاً قورتولدق دیركن خارج وطندەدە احمدرضا بكك جور وتجاوزینە معروض اولدق . اوتەكی هیچ دكلسە بر حكمدار ، فطرةً مستبد. آلدیغی تربیە مقتضاسی غدار بر حكمدار ایدی ، فقط حكمدار

---

[*] احمد رضابك بر سفارت كتابتیلە قایرلسنی استرحاماً پارس سفیر اسبق مرحوم اسعد پاشایە استدعا تقدیمیلە سفارتخانە اشیكنی خیلی آشیندرمش ، بوكا نائل اولەمیجە انشەمیلیتربك حالنە مرحمت ایدوب شرق الە مناسبتی اولان قومپانیالرە توصیە ایدوب یرلشدیرلمشدر . بوخصوص رضابكك فكرندە سیاه بر نقطهٔ تشكیل ایدر .

ایدی؛ ظلم وغدرینه چکلمه‌ده، چکلمه‌ده قاتلانمق ضروری ایدی.
یاذات والالری که ـ والده‌کزك آوستریالی اولمسی مناسبتیله ـ تمام بر
ترك ده اولمدقلری وشو وطنده‌کی علاقه‌کز انکلیز علی بك دینکله عریف
پدرکزك ترك ملتنه اولان نسبتی درجه‌سندن عبارت بولندیغی
حالده قهر وستمکزه نصل قاتلانیلیر؟ وبو تقدیرده صورت زیباکزه
فصل برمشت تأدیب حواله ایدلمز؟ انصاف ایدنکزده اویله سویلیکز
حاصلی احمد رضا بك؟ مع التأسف دیرم که سن حقیقی بر
وطنپرور دکلسك، واوله‌مازسك. وطنپرورلك نقابی التنده کیز
لنمش منافق، ماهر برشالاتانسك. علت حرص تفردله معلول
برخسته‌سك. میدان جهاد وغزاده یالکز قالمق ایچون هر
فضیلتی انکار. هر حقیقتی فدا ایتمکدن اوتانمز بردساس سك. آمالکه
شهرتکه باخصوص منفعتکه جزئی نقیصه بخش اولدیغی حس ایتدیکك
اولو العزم اصحاب حمیتی هر درلو وسائط خسیسه‌یه بالمراجعه
دویروب یقمقده تردد ایتمزسك. بردرجه‌ده که بوخصوصده
وطنکی، ملتکی فدا ایدرسك [*] نظرکده سوزك، فضیلتك قطعاً
تأثیر وقیمتی یوق؛ یالکز منسوب اولدیغك پوزیتویزم مذهبی
مقتضاسی جانکی، برده منفعتکی چوق سورسك. عزت نفس دینلن
خاصهٔ جلیلهٔ انسانیه‌دنده محرومسك. برکون اول یوزیکه

[*] رضا بكك اون سنه مقدم زیر ریاستنده بولنان اون یدی نفردن
مرکب جمعیت اعضاسنك متعدداً ریئسلرندن شکایتلری اوزرینه مرادبكك
بر سؤال مؤاخذه کارانه‌سنه مبنیاً ویردیکی جواب: مسلکمده دوام وثباتم
یوزندن ملك وملت محو وپریشان اولسه فکرمدن دونمم. حقیقت حال
رساله‌سی صحیفه ۲۰

توکورن بر (فاضل) ذاتك مجرد طرفدارلغنی قزانمق ایچون برکون صوکره خانه‌سنه کیدوب النی اوپمك سکا مخصوص مزیتلردندر ، خارج وطنده بولنان رفقای احرارك جمله‌سی بوحقایقی تسلیمده متحددرلر . شو صایدیغم سیئه‌لردن آزاده اوله‌ایدك ، مسلککه فدا ایتمك ایستدیکك وطن وملتکه خیلی خدمات نافعه‌ده بولنه‌بیلیردك ، سنك نصل خشین، خودکام ، عنود، حسود ، مستبد، امتزاجسز براعجوبهٔ روزکار اولدیغکی الیوم رفاقتلریله مفتخر اولمقلغك لازم کلن حمیتکار ارقداشلرکده‌که آنلر بنده تقدیر وحرمت ایتدیکم رفقای معززه‌مدرلر؛ اوکرنمش، الکدن الامانخواز اولمش وحتی کچن سنه جمله سی بردن سندن آیرلمشلر ایدی . صوکره حرکت خود بینانه‌کك وخامتنی درك ایتدك ودرحال یلکنلری صویه ایندیروب رفقای محترمه‌کله بر طریق ائتلاف بولمغه مجبور اولدك . ینه کندی لسانکدن منقولدرکه : اوروپایه‌کلوب بنمله‌ملاقی اولان هر وطنداش ابتدای ملاقاتده حقمده آثار حرمت ومودت کوستردیکی حالده بالآخره بندن یوز چویریور وبر دها سمتمه اوغرامیور ، نه عجیب شیئ : دیه متحیر اولیورسك . بونده تعجبه محل وارمی؟ اوحیرتی، اوروکردانلغك اسبابنی یوقاریده اونده برینی تعداده چالیشدیغم سیأتکده آرایوب اصلاح نفسه‌غیرت ایتملی دکلیسك ؟ بو حال سکز سنه مقدم‌عینیله بنده‌ده واقع اولمشیدی . وطنده ایکن‌ییللرله غیاباً احمد رضانامنه بسلدیکم اوحار ، شدیدحسیات خالصه وصمیمیه، دها ایلك مـلاقاتده سونمش ، مبدل سکون وتزلزل اوشیدی ، (٨ مایس ١٩٠١ قانون سوقاغی)

آه رضابك آه ! يانارم ، حالا آغلارم ، وقتيله نسخهٔ كبرى كبى قلبمك الك عالى موقعنده صاقلاديغم اوكزين ، مطرا شكوفهٔ روح ووجدانمه كه اتحافه حاضرلانديغنى متعاقب صولدى ، قورودى ؛ برك خزانه دوندى . تسمع بالمعيدى خير من ان تراه

مساعده كزله ارتق دمدمه لريمه نهايت ويره يم :

اى احمد رضا بكى غياباً طانيان قارء ؟ اعماق روح وقلبمدن فشقروب كلن وكلمه شكلنده شو صحيفه لره ديزيلن بو حزين ، رقيق ، بكا آور حسلرى احتمال كه مبالغه يه ، انفعالات قلبيه مك شدتنه حمل ايدرسك . حقك وار ! حسب البشريه تأثيرى التنده بولنديغم بو حسيات متهيجه يى انكار ايتمه مكله برابر ديرم كه : امين اول ، ناموس ووجدانمه اعتماد ايت كه احمد رضابك بكه افترا ايتميورم . بن اكا آنك كبى حقسز اسناداتده بولنميورم ، برحقيقت تشريح ايديورم ، كنديسنى سزك كبى اوزاقدن طانيانلره تمثال حميت كوسترن بو مخلوق عجيب الاخلاقك ، بو خودپرست ، بو انتريقان آدمك روحنى ، وجدانى ، هويتنى ترجمه سى ايچ يوزينى تصويره چاليشيورم .

اكر بو آجى خطابلرم احمد رضابكك قلب ووجداننده براثر صلاح وانتباه حصوله كتيررده تخليص وطنه معطوف اولديغنى ادعا ايتديكى خدمات نشريه سنه بعدما بوشابه لردن عارى اوله رق دوام ايدرسه وطنمه — ولو جزئى اولسون — بوصورتله بر خدمته بولنمش اوله جغم ايچون نه افتخار ايده جكم . هله باشمزك بوسكالى بلاسى وعثمانلى ملتنك اوتوز ايكى ييلق صبر وسكوت جاهلانه سى جزاسى اولان شو عبدالحميدى لحد سكونه ايدنه ، محكمهٔ كبراى عدالته

تسلیم ایده‌لم !، هله وقتیله بنم کبی سماعا مفتون وحیرانی اولدیغکز احمد رضا بکی برکره اوزون باستونیله، سیلندر شاپقه‌سیله استانبولمزه ادخال ایله‌یه‌لم . ایلیه‌لم‌ده سزده کبی بیکارجه وطنداش ومریض شهرت واقبالك نصل رنکین برقماش اولدیغنی یقیندن کورسون ! سوزلرمی مبالغه‌یه حمل ایتمك ایسته‌ینلر شمدیلك احتیاط بیورسون ! حقمده ویره‌جکی حکمی او وقته صاقلاسون ! اکاده راضی یم .

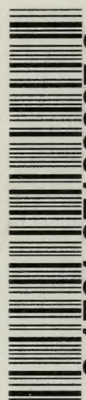
ستبدی لك الایام ما کنت جاهلا ویأتیك بالاخبار من لم تزود

مصر القاهره فی ۷ کانون اول ۱۹۰۷ . اسماعیل حقی

احمد رضا بکك مکمل ترجمهٔ حالنی اوکرنمك واحوال سائره‌سی حقنده معلومات مفصله آلمق ایسته‌ینلر دوقتور شرف الدین بکك بوندن اون سنه مقدم تحریر ونشر ایتدیکی حقیقت حال نام رساله‌یه مراجعت ایتملیدرلر .

فیأتی آلتمش پاره‌در

آدرس : درب البرق : ۱۷ : مصر القاهره

3 1761 07130607 0